

Nagy Ignác

A litván pap költők és a litván nemzettudat kialakulása

Nagy Ignác
(1985, Moszkva)
fordító,
Budapesten él

Litvánia, ahogyan ma ismerjük, rengeteg változás és átalakulás eredményeképpen jött létre. A litván nép változatos történelme során élt már törzsek kusza szövetségében,¹ később első és egyetlen királyuk, Mindaugas egyesítette őket 1253-ban, aztán ebből az államalakulathoz létrejött a litvánok hatalmas birodalma, a Litván Nagyfejedelemség, amely területét tekintve a 14. században az európai kontinens legnagyobb országa volt. A litván nagyfejedelmek többszázezer négyzetkilométernyi területen uralkodtak számos különböző kultúrájú nép felett.

1385-ben a fejedelemség a Lengyel Királysággal közösen létrehozta a lengyel–litván perszonáluniót a kremai unióval, amely a lengyel–litván nemzetközösségben teljesebben ki 1569-ben, és egészen 1795-ig, a lengyel–litván nemzetközösség harmadik felosztásáig Európa meghatározó állama volt.

A felosztások után a litvánok megtapasztalták, hogy milyen orosz és porosz uralom alatt élni, majd az első világháborút követően létrehozták saját államukat, a Litván Köztársaságot, amelyet a mai Litvánia is jogelődjének tekint. A litvánok szerint ezt a jogfolytonosságot az 1940-tól 1991-ig tartó szovjet megszállás szakította félbe.

A mai litván nép és a mai Litvánia nemcsak területi változások és államformák váltakozása

eredményeképpen jött létre, hanem a litvánok kulturálisan is sokszínű utat jártak be. A pogány litvánok a lengyelekkel kötött szövetségük egyik feltételként tértek katolikus hitre 1385-ben. A közös államszövetség idején, a több évszázadon át tartó együttélés hatására a litván nemesség ellengyelesedett, vagy pedig alattvalóik belarusz nyelvét vette át.

A változást az új vallás felvétele indította el, a lengyel nyelvű papság hatására a litván nemesség nagy része fokozatosan nyelvet váltott. Ez a lengyelesedési tendencia jellemezte a két nép együttélését, de a lengyel–litván függetlenség elvesztése után a katolicizmus hatására kezdett el kibontakozni a litván nemzeti ébredés az orosz megszállás alatt a 19. század folyamán.

A litvánok voltak az Orosz Birodalom egyetlen katolikus nemzete, és öntudatra ébredésükben hatalmas szerepe volt a litván nyelven alkotó és agitáló katolikus papoknak és pap költőknek, akik nemcsak a nyelvet fedezték fel újra, hanem a nemzeti kultúrát is felvirágoztatták.

A katolicizmus és Litvánia

A kereszténység felvétele, ahogy más európai népeknél is, fordulópontot jelentett a litván történelemben és kultúrában, amely évszázadokra meghatározta a nemzet fejlődését. A litván keresztény hagyomány hatszáz éves, mégis a maga hatszáz évével Európa legfiatalabb keresztény nemzetének tekinthető. 1385 előtt a litvánok a balti pogányság követői voltak,

1 Bojtár Endre: *Az utolsó pogányok Európában*. <https://www.holmi.org/2011/03/bojtar-endre-az-utolso-poganyok-europaban>

amely sok közös vonást mutatott a pogány szláv vallásokkal. Azonban a litvánok korábban is próbálkoztak országuk lakosságának megtérítésével. Mindaugas, 1253-ban családjával megkeresztelkedett, cserébe megkapta a királyi címet, egyedüli litvánként a történelemben.² A király azonban merénylet áldozata lett 1283-ban, és keresztény kísérlete is kudarcba fulladt, egészen a krevai unió megkötéséig.³ Vannak litván kutatók, akik inkább ezt az időpontot tekintik a kereszténység felvételének, és az 1385-ös megkeresztelkedést a másodiknak, amelyet a politikai szükségszerűség miatt választottak a fejedelemség vezetői.⁴

Van a litván katolizálásnak azonban több olyan komponense is, amely megkülönbözteti helyzetüket a többi európai keresztény néptől. Az első, a már fentebb említett késlekedés, ugyanis a pogány litvánoknak viharos kapcsolata volt keresztény szomszédaikkal, elég csak a Német Lovagrend vagy a Livóniai Kardtestvérek folyamatos támadásaira gondolni. A litván vezetők komolyan gondolkodtak a keleti kereszténység felvételén is, hiszen alattvalóik nagy része azt a vallást követte, de végül mégis Rómát választották. További fontos különbség, hogy a litvánok esetében a kereszténység felvétele nemcsak kulturális fejlődésüket határozta meg, hanem a litván államfejlődés irányát is.⁵ A katolikus hit a nyugathoz tartozást jelentette az erőteljes keleti hatással és nagyszámú keleti keresztény alattvalóval szemben, mégis Litvánia a nyugati intézményrendszereket, kulturá-

2 Baronas, Darius, Roewll: Stephen Christoph: *The conversion of Lithuania. From Pagan Barbarians to Late Medieval Christians*. Institute of Lithuanian Literature and Folklore, Vilnius, 2007. 80.

3 Gidžiūnas, Viktoris: *The Introduction of Christianity into Lithuania*, in: Lituanus, 1957. 4/13.

4 Bojtár Endre: *Az utolsó pogányok Európában*. <https://www.holmi.org/2011/03/bojtar-endre-az-utolso-poganyok-europaban>

5 Vardys, V. Stanley: *Christianity in Lithuania*. In: Lituanus, 1988. 34/3.

lis normákat és társadalmi berendezkedést fogadta el, fejlődésében teljesen más utat járva be, mint erősödő keleti szomszédja a Moszkvai Nagyfejedelemség, a későbbi Oroszország.

1386-ban Jogaila Litvánia megkereszteléséért cserébe a lengyel koronát kapta, amelynek folyamányaként létrejött a lengyel–litván perszonálunió. Az új államszövetség a lengyel befolyás erősödését hozta magával, viszont segítette a külső fenyegetések leküzdésében is, hiszen 1410-ben a lengyelekkel közösen győzték le a Német Lovagrendet, illetve az államszövetség kelet felé is terjeszkedő politikát folytatott. Az 1569-es Lublini unió tovább mélyítette a lengyel–litván egységet, de addigra a lengyel fölény az államalakulaton belül már meghatározóvá vált. A újdonsült litván keresztényeknek lengyel papok hirdették az ígét, a litván nemesség teljesen ellengyelesedett, a litván nyelv és nemzeti kultúra pedig feledésbe merült. Kivételt képez a reformáció időszaka, amely alatt voltak próbálkozások a vallásos szövegek litván nyelvre való átültetésével, de ezek a próbálkozások szintén feledésbe merültek, mert nem jött létre litván nyelvű katolikus papság. 1770-ben például a 910 litvániai papból mindössze 120 tudott litvánul.⁶ Sőt, a litván területek egyházi irányítása is a Lengyel Királyságból történt, önálló litván egyházmegye csak 1926-ban alakult meg.

Az egyház és a litván nép viszonya azonban gyökeresen megváltozott a lengyel–litván állam 1795-ben lezajlott harmadik felosztását követően. A Litván Nagyfejedelemség területének túlnyomó része az Orosz Birodalom fennhatósága alá került, és ezzel együtt a katolikus egyház szerepe is megváltozott a litvánok lakta területeken. A litván kormányzóság területén a cárok eleinte korlátozták a katolikus papság működését, de engedték, hogy a papság sorait litvánokkal töltsék fel, akik sokszor alacsony,

6 <https://www.holmi.org/2011/03/bojtar-endre-az-utolso-poganyok-europaban>

jobbágyi sorból származtak. Annak hatására, hogy a litvánok az „övéiket” hallgatták a szószékeken szerte az országban, kialakult egy bensőséges kapcsolat a nép és az egyháziak között.⁷

A cári hatóságok másik fontos törekvése volt a hódítás után, hogy a litvánokat eltávolítsa a lengyelektől, mind kulturálisan, mind pedig nyelvükben, ezért az 1863-as lengyel–litván januári felkelés leverése után erőteljes oroszosítás kezdődött, amely többek között a katolikus vallás üldözését is magában foglalta. Az orosz hatóságok megtiltották mindennemű kapcsolatot Rómával, nem engedték a püspökök kinevezését, vagy az új püspököket azonnal letartóztatták, betiltották a vallási szervezeteket, bezáratták a papneveldéket, sőt az út menti keresztállítást is megtiltották a litvánoknak. Ebben a reménytelen helyzetben a litván papság felvállalta a passzív ellenállás megszervezését, ezáltal a litván papság fontos közege lett a litván nyelv, a hagyományok és a kultúra megőrzésének 1864-et követően is. Ebben az ellenállási mozgalomban kiemelkedő szerepet játszottak azok a pap költők és irodalmárok, akik egyházi hivatásuk gyakorlása mellett a litván nemzet és a litván kultúra megvédésére tették fel életüket. Érdekes módon ez a konfrontáció az oroszosítási törekvésekkel azt eredményezte, hogy a litván egyház tagjai és a kulturális élet kiemelkedő alakjai szembefordultak mind az orosz, mind a lengyel hatásokkal, és elkezdtek saját öntudatukra ébredni, amely egyben a litván nemzeti ébredés kezdetét is jelentette.

A litván nemzeti ébredés előzményei

Litván nyelvű szövegek jóval a litvánok 19. századi nemzeti ébredése előtt is keletkeztek, főleg a reformáció idején, azonban hatásuk csekély volt a litván nyelv fejlődésére, hiszen a katolikus egyház berkein belül a domináns nyelv

a latin és a lengyel maradtak továbbra is, a litvánoknak nem sikerült kivívnia a reformáció idején a nemzeti nyelv státuszát. Mégis a reformáció kísérletei jelentősnek tekinthetők, hiszen eredményei kijelölték a későbbi írók és költők útját.

Az első litván nyelvű vallásos szövegek a lutheránus Abroamas Kulveitis (1509–1545) és Stanislovas Rapolionis (1485 vagy 1500–1545) nevéhez fűződnek, Kulveitis az első, aki vallásos énekeket ültetett át litvánra, Rapolionis nevéhez pedig az első litván nyelvű bibliafordítási kísérlet fűződik.

Az első nyomtatott litván nyelvű könyv fordítója és szerkesztője Martynas Mažvydas (1510–1563) volt, aki társaival lefordította lengyelről és kinyomtatta Luther Márton *Kis kátéj*át, valószínűleg elődei, Rapolionis és Kulveitis hatására. A könyv 1547-ben jelent meg, és azóta is az első nyomtatott litván szöveggént hivatkoznak rá.⁸ A szöveg jelentősége abban áll, hogy szamogitai litván dialektusban íródott, amely a mai irodalmi litván nyelv forrása is, és amely dialektus később meghatározóvá vált a litván nemzeti ébredés során.

Természetesen a katolikus válasz sem maradhatott el, 1595-ben megjelent Mikolajus Daukša kátéja, amely szintén szamogitai dialektusban íródott. A katolikus egyház azonban nem vesztette el befolyását Litvániában a reformáció hatására, így a reformáció eredményei hosszú időre feledésbe merültek.

A lengyel papság és állam hatására a litván nyelv ismét elvesztette presztízsét, és csak a szegény társadalmi rétegek használták, a lengyel nyelv használata jelentette a társadalmi felemelkedés lehetőségét, emiatt a litvánt nem is tekintették méltónak arra, hogy lejegyezzék vagy egységesítsék.

Az első nagy jelentőségű litván pap költő a jobbágyi sorból származó Atanas Strazdas

7 Vardys, V. Stanley: *Christianity in Lithuania*. In: Lituanus, 1988. 34/3.

8 Gerulaitis Vytautas Leonardas: *The first Lithuanian book in Print*. Lituanus, 1998. 44/2.

(1760–1833) volt, aki papi képzése során szerezte meg az íráshoz szükséges műveltségét. Jelentősége abban áll, hogy soha nem szakadt el a jobbágyságtól, hanem közeli kapcsolatot ápolt a litván paraszttal, műveihez az ihletet a természetből, a paraszti élet szépségeiből és viszontagságaiból merítette. Verseiben visszaköszönnek a litván folklór motívumai, hangvételét a paraszti dalai ihlették, verseit pedig a litván parasztságnak szánta. Életében mindösszesen két kötete jelent meg, a legjelentősebb 1814-ben, amely a *Szent és profán dalok* címet viseli. A kötetben kilenc litván nyelvű dal és két vallásos himnusz kapott helyet. Második kötete 1824-ből az *Óda Rigához* címmel jelent meg lengyel nyelven, harmadik kötetét pedig a cári cenzúra bezúzatta, de a megsemmisített kötet versei és dalai szájról szájra jártak, és a litván folklór részei lettek.⁹

A 19. században a romantika elérte a mai Litvánia területét is. Litvániai központjának a Vilnusi Egyetem tekinthető, amely a litván múlt és népi kultúra tanulmányozásának központjává vált.

A múltba révedés és a múlt újrafelfedezése különösen fontos programnak mutatkozott egy megszállt országban, és értő fülekre talált. A litván múlt újrafelfedezésében és definiálásában hatalmas szerepet vállalt Simanas Daukantas (1793–1864), aki 1822-ben megírta az első litván nyelvű könyvet a litván történelemről. Szerinte a dicső litván múlt a lengyel–litván nemzetközösség előtti időkre tehető, és idealizálta a pogány Litvániát, azt az időszakot tekintve a litván nép aranykorának. Daukantas óriási hatással volt a litván nemzeti ébredésre, mivel ő fogalmazta meg először azt, hogy a litván nyelv határozza meg a litván népet, történeti nézetei pedig a lengyel–litván államközösséggel kapcsolatban máig éreztetik a hatásukat. Szerinte a lengyelek is a litván nép elnyomói vol-

9 <https://www.rasyk.lt/rasytojai/antanas-strazdas.html>

tak, mert sokkal jelentősebb szerepet játszottak az elvileg egyenrangú felek között létrejött nemzetközösségben, és fokozott lengyelesítést hajtottak végre a litván országrészben is.

A litván nyelv másik fontos patrónusa Simonas Stanevičius (1799–1848) volt, aki szamogitai¹⁰ népdalok és mesék gyűjtője volt, munkásságát három kötetbe rendezte. Az első a harminc éneket tartalmazó *Szamogitai Dalok* könyve, a második kötete pedig az általa írt *Fabulák* voltak, amelyet a *Szamogitaiak dicsősége* című, ódákat tartalmazó könyve követett. Élete vége felé egyre több kutatást végzett a litván történelem, mitológia és nyelv terén. Hatására a szamogitai dialektusok és folklór előtérbe kerültek, mert Szamogitiában volt a legnagyobb azoknak az aránya, akik a mindennapokban is beszélték a litván nyelvet.¹¹ *Dicsőség Žemaitijának*¹² című versében leírja a litván nemzet feltámadásával kapcsolatban érzett tüzes reménykedést:

Ujjong Litvánföld a bátor
Fiakat méltán dicsérve;
Pusztulásból, szolgaságból
Fölemelték, ki fényre.¹³

Daukantas és Stanevičius műveit a litván nemzeti ébredés folyóiratai, például az 1883-tól működő *Aušra*, újra felfedezték, majd publikálták, ezáltal ők ketten váltak a követendő mintává a litván nemzeti ügyért harcolók szemében.

Atanas Baranauskas (1835–1902) az egyik legnagyobb litván romantikus költő volt. Ő is a litván ügyért fáradozó pap költők sorába tartozott, eleinte lengyelül és oroszul írt, de már

10 Szamogitia: Litvánia Balti-tenger menti történelmi területe.

11 Jurkus Paulius: *Romanticism in Lithuanian Literature*. Lituanus, 1956. 1/6.

12 Szamogitia litván neve

13 Tandori Dezső fordítása, *Magyarul Babelben* – irodalmi antológia. magyarulbabelben.net

az iskolában próbálkozott litván nyelvű rímelő versek írásával. 1856-tól kezdve a varniai papi szemináriumban tanult, és itt fordult érdeklődése a litván nyelv felé, amelynek főként a szamogitai dialektusa foglalkoztatta. Ettől az időszaktól kezdve csak litvánul írta műveit. Leghíresebb verse az *Anykščiai erdő* címet viseli, a legenda szerint arra válaszul, hogy a lengyel tanára szerint a litván nyelv nem volt alkalmas versírásra.

Fenyőfedte hegységek, kopasz domboldalak,
Hajdani szépségeket hiszik-e még manap?
Ragyogástok hova lett, mely elbűvölt régen?
Ezüst erdők, hova tűnt zúgástok a szélben?
Évszázados fáitok nyugodt susogása,
Hajló, vén fenyveitek hangos ropogása?
Madaraknak hova lett csattogó zenéje,
Mely szolgált az emberek gyönyörúségére?
Hol vannak állataid, vadak és szelídek?
Hol rejtett barlangjaik, odvak, menedékek?¹⁴

Szentül hitt abban, hogy a litván nyelvnek van létjogosultsága, azonban ő még egy közös lengyel–litván államban látta a jövőt, emiatt sokan árulónak tartották kortársai közül.

Sejny püspökeként lengyel és litván nyelven is prédikált, és tevékenységei közé tartozott az is, hogy mindennap részleteket fordított a *Bibliából* litván nyelvre. Tudományos munkája keretében kutatta a litván nyelvet és annak szamogitai dialektusát. A cári könyvtalomban után elvesztette hitét a litván nyelv jövőjében, és visszavonultan élt püspöksége területén.

A későbbi litván költők azonban magasztalták munkásságát, hiszen jelentősége abban állt, hogy a lengyelrel és az oroszokkal szemben minden erőfeszítésével legitimálni akarta a litván nyelvet és kultúrát. Az utána jövő litván költőnemekedékek úgy hivatkoztak rá, hogy nélküle

nem bontakozott volna ki a litván költészet.¹⁵

A romantika elindította azokat a folyamatokat, amelyek a litván nemzeti ébredéshez vezettek, azonban nem választható el a kettő egymástól, hiszen mindvégig egymás katalizátorai voltak, és egymásból táplálkozva járultak hozzá a nemzeti kultúra fejlődéséhez a 19. század folyamán. A romantika szelleme még a függetlenség elnyerése után sem tűnt el a litván irodalomból és kultúrából, a folklorizáló motívumok és a romantika korában megfogalmazott történelemértelmezések továbbra is meghatározóak maradtak.

A romantika által elindított változás tehát Szamogitiában kezdődött, ahol a litván a kisnemesség is használta, de a szamogitai nyelvváltozatot nem kodifikálták, ahogy a többi litván nyelvjárást sem. A változást az Orosz Birodalomban az 1861-es jobbágyfelszabadítás hozta el, a szegény rétegek előtt is megnyílt a társadalmi felemelkedés lehetősége, illetve a papság sorait is nagyszámú litvánul beszélő, paraszti sorból származó növendékkel kezdték feltölteni, akik egyre jelentősebb befolyásra tettek szert.

Megjelent tehát a jobbágyság rétegéből egy új, felemelkedő értelmiségi réteg, aki már a nemzeti nyelven beszélt, a romantika eszméi erősen hatottak rá, és amely réteg végül a pappal karöltve a nemzeti ügy élére állt.

A litván nemzeti ébredés és a katolikus papság szerepe

A sikertelen 1863-as, januári felkelés után a litván területek kormányzója, Mihail Muravjov betiltotta a latin ábécé oktatását a litván területeken, helyette csak a litván nyelv cirill átírását engedélyezték az orosz hatóságok. Ezt az intézkedést Muravjov kormányzó utódja, Konsztantyin Kaufman megerősítette, sőt

14 Baranauskas, Atanas: *Az anykščiai erdő (részlet)*. Szédo Dénes fordítása. *Magyarul Babelben* – irodalmi antológia. magyarulbabelben.net

15 Ośrodek „Pogranicze – sztuk, kultur, narodów” w Sejnach | Fundacja Pogranicze – Biografie sejneńskie

1865-ben teljesen megtiltotta a latin ábécével nyomtatott litván sajtótermékek, illetve könyvek kiadását az oroszok által igazgatott területeken. A cári hatóságok azt remélték, hogy az intézkedéssel sikerül elidegeníteni egymástól a lengyeleket és a litvánokat, és megindulhat a litvánok oroszosítása.

A litvánok válasza erre az elkeseredett helyzetre az volt, hogy nyomdáikat a porosz megszállás alatt álló litván területekre helyezték, és onnan csempészték be az orosz Litvániába a latin ábécével nyomtatott litván nyelvű könyveket. Edvardas Gudavičius litván történész szerint ez volt a litván nemzet legnagyobb próbatétele, miszerint, ha a litvánok nem szervezték volna meg a tilalommal szembeni ellenállást, akkor ma nem is beszélhetnénk litván nyelvről, és a könyvcsempészek nélkül a litván nyelv és nemzet a történelemlények lábjegyzetébe került volna.¹⁶

A szervezett könyvcsempészet központi alakja Motiejus Valančius-Wolnczewski (1801–1875) történész és az egyik legismertebb 19. századi litván személyiség, aki egyben a szamogitai egyházmegye feje volt. Valančius fektette le a szervezett békés ellenállás alapjait, az 1830-as és az 1863-as lengyel–litván felkelések kudarca miatt azt hirdette, hogy az erőszakos ellenállás az orosz túlerővel szemben nem vezethet eredményre, helyette a litvánoknak a lengyelektől függetlenül kulturális ellenállást kell kifejteniük.¹⁷

Íróként a szamogitai egyházmegye történetét írta meg litván nyelven, illetve több vallási témájú könyvet is írt, jelentősége mégis a könyvcsempészet megszervezésében állt, tevékenységének eredményeképpen a litván nem-

zeti ellenállás megerősödött, a litván kultúra és nyelviség is elterjedt a litván lakosság körében.

Fő céljai között a katolikus hit védelme, illetve a vallásos oktatás biztosítása volt. Ennek érdekében elsők között szervezte meg a litván szövegek nyomtatását a porosz uralom alatt álló litván területeken, pénzt küldött Kelet-Poroszországba nyomdák létesítésére, illetve papokat jelölt ki a betiltott könyvek Litvániába csempészésére és terjesztésére.

A püspököt tevékenységében az egyház is támogatta, illetve bátorította az orosz Litvániába irányuló könyvcsempészetet is. Ilyen módon kerültek latin betűkkel nyomtatott litván nyelvű könyvek az orosz uralom alatt álló litván családok és iskolák polcaira is. A vallásos és világi szövegek becsempészésének elősegítésével Valančius nemcsak a vallásos, hanem a világi litván irodalom terjedését is elősegítette, és ezzel a tetteivel végül előkészítette a litván nemzeti ébredés további sajtótermékeinek és irodalmi műveinek széles körű megismerését és befogadását. A könyvcsempészet másik hozadéka pedig az lett, hogy egyre több litván pap érezte szükségét annak, hogy tevékenyen kiálljon a litván nemzeti ügy mellett. Az 1865-től 1904-ig tartó orosz tiltás ideje alatt több tucat könyvcsempész társaság működött, hozzájárulásuk felbecsülhetetlen a litván függetlenséghez és a nemzeti kultúra fennmaradásához.

A másik jelentős katolikus pap, aki költőként a legjelentősebb litván nyelven alkotó irodalmárok között foglal helyet, a Maironis néven alkotó Jonas Mačiulis (1862–1902). Gyermekként kezdett verseket írni, de akkor még lengyel nyelven, azonban 1884-től a szemináriumi tanulmányai alatt aktív tagja lett a litván nemzeti mozgalomnak. 1885-től kezdve publikálta verseit a litván nemzeti mozgalom meghatározó folyóiratában, az Aušrában, rengeteg műfajban kipróbálta magát, hogy ezáltal is erősítse a litván kultúrát és nyelviséget. A leghíresebb

16 Gudavicius, Edvardas: *The year 2000 – history and contemporary experience*. <https://web.archive.org/web/20070927162352/http://www.lfpr.lt/uploads/File/1999-4/Gudavicius.pdf>

17 Laučka, Jouzas: *Lithuania's struggle for national survival 1795–1917*. Lituania, 1984. 30/4.

verseit a *Tavaszhangjai* című kötetbe rendezte 1895-ben. Írt a litván történelem által ihletett verses eposzokat, mint amilyen az 1888-as *Lietuva* volt, librettókat és több irodalomtörténeti és kritikai munkát. Litván nyelvre fordította Adam Mickiewicz műveit, valamint fordított himnuszokat a *Rigvédából* is. Az ő nevéhez fűződik a nagy romantikus litván drámatrilógia is, amelyet csak a litván függetlenség elnyerése után mutattak be, *Kęstutis halála*, *Vytautas a keresztetek ellen*, és a *Nagy Vytautas király* címmel.

Egy másik katolikus pap, Alfonsas Petrusis (1873–1928) szintén a függetlenségi mozgalom fontos tagja volt. Újságíróként folyamatosan szót emelt a litván ügyért, 1899 és 1918 között aktívan kiállt a litván nyelvű misézésért, és folyamatosan tanította a litván nyelvet. 1918-ban pedig egyike volt a litván függetlenségi nyilatkozat aláíróinak, és részt vett az egyház és állam viszonyát szabályozó törvények kidolgozásában is. A litván függetlenség elnyerése után pedig visszatért a papi hivatáshoz.

A litván nemzeti ügyben az áttörést végül az hozta meg, hogy 1904-ben megszüntették a litván nyelvű, latin betűkkel nyomtatott könyvek és sajtótermékek tiltását, amely hatalmas motivációt jelentett a litván nemzeti mozgalom számára. A litván kultúra robbanásszerű fejlődésnek indult, és megnyitotta az utat ahhoz, hogy a litván nép tizennégy év múlva visszanyerje a függetlenségét.

A litván kultúra megőrzésében és fejlesztésében, valamint a nemzeti nyelv elterjesztésében tehát elvitathatatlan érdemei vannak a litván papságnak. A litván függetlenség felszámolása

után, a papok költőként, irodalmárokként vagy a kultúra szervezőiként támogatták a litván függetlenség és kultúra ügyét. Tevékenységük összefonódott a vallásgyakorlás szabadságáért vívott küzdelemmel, de erőfeszítéseik ezen a célon is túlmutattak, mivel a pap költők művei és a könyvcsempészek nélkül a litván nyelv és kultúra nem kaphatott volna erőre, vagy a teljes ellengyelesedés vagy az eloroszosítás várt volna rá. Mégis a pap költők, irodalmárok és kultúraszervezők tevékenységének köszönhetően beszélhetünk ma is litván nyelvről, kultúráról és litván függetlenségről, amelyet többször is megkérdőjeleztek a totalitárius hatalmak a 20. század folyamán.

A litván ellenállás folytatódott a huszadik században is, a katolikus egyház hathatós támogatásával. De a nemzetiszocialista és kommunista önkény elleni harcot már egy stabil nemzettudattal és kultúrával rendelkező nép fejtette ki, amelynek elég tapasztalata volt abban, hogyan őrizze meg kultúráját és védje meg magát az erősebb megszállók ellenében.

A litván nemzeti ébredés hagyományai sokak szerint a Szovjetunió összeomlása előtt az 1988-as balti függetlenségi mozgalmakban teljesedtek ki az éneklő forradalom idején, és a Litvániában elindult folyamatok motiválták a szovjet birodalom többi népének függetlenségi törekvéseit is. Litvánia elsőként a szovjet tagköztársaságok közül ismét kikiáltotta függetlenségét 1990. március 11-én. Az odáig vezető hosszú küzdelemben felbecsülhetetlen érdemei vannak e kicsiny nép pap költőinek és irodalmárainak is.